

Zaslíbení mesiáše

Převod materiálu

David Nežil

Pořadí v lekci

40

Téma

Žijeme dnes, ale naše naděje nás přesahuje.

Cíl

Uvědomit si, že naše každodenní víra vychází a opírá se o celkový výhled. Vidět svůj každodenní život, zápasy i nedokonalost z perspektivy konečné Boží naděje.

Pro učitele

Biblický text: Iz 61 – Boží Pomazaný přichází vyhlásit novou naději, návrat, obnovu a spásu

Výkladové poznámky

- Spis nazvaný v Bibli Izajáš není dílem jednoho autora. Pro nás je důležité, že náš oddíl je zařazen v druhé (podle některých ve třetí) části, která je sepsána později – buď koncem babylonského zajetí nebo dokonce po návratu. V této době probíhá zásadní transformace víry Izraele, která ztratila vnější opory. Je to vidět právě na tom, jak rozumí pojmu mesiáš, který bychom měli dít nýč jak předit.
- Slovo mesiáš (hebr. mašiaħ, řecky christos) znamená pomazaný. Je to odvozeno od úkonu, kterým se ustanovovali králové (viz např. 1S 10,1), kněží (např. Lv 8,12) a někdy i proroci (1Kr 19,16). Pomazání znamenalo, že dotyčný byl pověřen konkrétním úkolem od Hospodina. Jako příklad se někdy uvádí oddíl z Izajášova proroctví, kdy za pomazaného byl označen dokonce pohanský král Kýros (Iz 45) – od Boha dostal ovšem významný úkol propustit Izraelce ze zajetí.
- Použitelných motivů je více. Je možné poukázat na naději, kterou Izajáš zvěstoval a která se naplnila v Kristu. Další je motiv Boží věrnosti, která se projevila v odpuštění, v možnosti návratu do zaslíbené země, v novém začátku. Další je motiv domova – domov je tam, kde je Bůh.
- Dá se také navázat na rozdílnost představ o Mesiáši. Mesiáš mocný dejme tomu vojensky nebo politicky, který silou udolá nepřátele, nebo Mesiáš, jehož moc je v obnově naděje a spravedlnosti pro nejubožejší, Mesiáš, který přetváří lidská srdce. Na konflikt těchto představ narazil už Ježíš (Mt 16). Touto cestou se vydává i navrhované vyprávění.
- Jinou možností je navázat na pojem milostivé léto. Stejně jako pojem Mesiáš bylo léto milostivé přívodně konkrétním opatřením. Každého sedmého roku měli Izraelci přikázáno neobdělávat půdu, nechat ji odpočívat a žít ze zásob – tzv. rok odpočinutí. Každý sedmý rok odpočinutí (jednou za 50 let) byl pak létem milostivým. Izraelci, kteří z nouze prodali své podíly v zemi zaslíbené, je dostali zpět. Ten, kdo dokonce sám sebe prodal do otroctví, třeba kvůli dluhům, měl být propuštěn.
- Izraelci tak prožívali svůj čas nikoliv jako objektivní fyzikální veličinu, neosobní úsek vymezený oběhem Země kolem Slunce nebo fázemi Měsíce. Připomínali si tak, že čas je cosi darovaného, lhůta vymezená Božími skutky a Boží přítomností. Že nežijeme v čase, který by pouze vymezoval naši biologickou existenci, ale že náš čas je příležitostí rozpoznat Boží lásku v našem životě, v našem světě a odpovídat na ni.

Úskalí

- Jedná se o abstraktní text bez p?íb?hu. Je pot?eba pe?liv? hledat n?jakou spojnicí do d?tské zkušenosti.
- Dalším úskalím m?že být to, co zp?sobovalo rozpaky už v Ježíšov? dob?. Židé o?ekávali Mesiáše, který p?inese definitivní a konkrétní zm?nu pom?r?. K?es?ané pak o?ekávali brzký p?íchod Božího království bezprost?edn? po Ježíšov? smrti – nic z toho se nestalo.
- Podobné rozpaky nás mohou provázet dnes, kdy m?žeme mít pocit, že Boží království je nám ve své plnosti vzdáleno úpln? stejn?. Ale práv? proti této beznad?ji a zoufání staví Izajáš svoji nad?ji a Ježíš povzbuzuje tím, že p?esto je království Boží blízko každému z nás.

Odkazy

Fp 3,20; Lv 25,10; Mt 16,16+20n

Pro d?ti

P?edškoláci

Tvo?íme domov:

D?ti se postaví nebo posadí do kruhu.

Vedoucí vezme dva ?tvercové šátky nebo kousky látky. Jeden položí a druhý k n?mu p?idá složený do trojúhelníku, aby vznikl dome?ek.

Každé dít? si vybere dva šátky a sestaví si vlastní dome?ek.

Potom pomocí malých kamínek? domov „zabydlujeme“. První kamínek – to jsem já, pak maminka, tatínek a další d?ležit? osoby, které pat?í do života d?tí.

M?žeme p?ed?íkávat a pohybem znázornit, co se doma dá d?lat. Spát. Jíst. Hrát si. Povídat si. Pomáhat si.

Co nás spojuje v našich domovech?

Pomáháme si, záleží nám jeden na druhém. Láska.

Jak bychom mohli znázornit lásku? Jako kruh, který obepíná všechny naše dome?ky.

Položíme kolem všech dome?k? siln?jší provaz, lano a jeho konce svážeme. M?žeme se d?tí zeptat, pro? jsme to svázali? – Láska je jako uzel, pouto, bez n?j by to nedrželo.

Kde se ale bere láska?

D?ti uchopí provaz a pokusí se ho napnout. Jako by ho držela neviditelná síla, která p?sobí sm?rem do st?edu. Láska leccos udrží a vydrží.

Boha nem?žeme vid?t, ale on je st?edem našeho života a naší lásky, drží nás pohromad?. Naše láska pramení z Boží lásky.

Pom?cky: R?znobarevné ?tverce látky nebo šátky, kamínky, lano.

Mladší školní d?ti

Motivace

Kdo je mesiáš? Vysvětlete funkci pomazání. Najděte vhodné příklady podobných rituálů – pasování rytířů, křest, ordinace faráře. Mluvte o tom, k čemu je povolán pověřován, jaký úkol je mu tak svěřen apod. Můžete použít fotografie.

Zkuste sestavit koláž na téma Mesiáš. Nemusíte to hned vztahovat k Ježíši. Tématem by mělo být spíše: komu bych mohl děkovat, komu bych se nebál svěřit svůj život, kdo by mohl změnit důležité věci k dobrému, co tento svět trápí a kdo by mohl nabídnout nějaký recept. Nebojte se ani toho, když děti budou hledat třeba násilná nebo podle vašeho názoru nefunkční řešení. Teprve potom zkuste tuto koláž konfrontovat s tím, jak o Mesiáši přemýšlí Izajáš, připadne jak jí odpovídá Ježíš.

Použijte podle potřeby následující vyprávění nebo jeho část:

Rebeka

V jedné daleké zemi žila malá holčička. Jmenovala se Rebeka. Tatínek jí proto říkal Rybko, někdy Rybičko. Žila v prostorném domě s maminkou a tatínkem. Bylo to ve velikém městě, kde nikdy nepršelo. Když vykoukla z domu na jedné straně, mohla pozorovat rušný provoz přímo pod okny. Na ulici se to jen hemžilo, povozy, nosiči, lidmi spěchajícími sem a tam. To Rebeku bavilo. Táhle viděla vojáky. Měli na sobě lesklé pláty brnění, nesli kopí a pochodovali ve vyrovnaném útvaru. Raz dva, raz dva. A táhle v davu rozpoznala nosiče vody. Nesl dva velké džbány na tyči. A táhle deset otroků neslo nosítka. Rebeka za zataženou záclonkou zahlédla jenom část obličeje nalíčené šlechtičky.

Když ji to přestalo bavit, proběhla domem na druhou stranu a po schodech na střešní terasu. Odsud bylo vidět na obrovskou věž, tyčící se až do nebe. Když se podívala pečlivě, mohla zahlédnout dělníky, kteří běhali po mohutných ochozech, tahali sem a tam kvádry, vozíky s cihlami nebo leželi po lešení. Na tu dálku vypadali jako mravenečci. Když zaklonila hlavu a zadívala úplně nahoru, zdálo se jí, že vrcholek věže pluje vzduchem směrem k ní.

Na ulici

Na druhé straně byla mnohem menší a docela klidná ulice. Ale holčička věděla, že za branku nesmí. Jen jednou proklouzla ven. Viděla totiž partu dětí, které hrály nějakou hru. Rebeku to moc zajímalo, a tak přišla blíž. Ale jakmile ji první kluk spatřil, hned začal něco horlivě vykládat dalším a všichni si na ni začali ukazovat. Pak uslyšela to slovo: „Židáku! Táhni, ty smradlavá hebrejko.“ Holčička ustrnula. Nevěděla, co to slovo znamená, ale cítila z ní velkou nenávist. Probrala ji až první hrouda bláta, která se jí rozprskla po šatech. Rozběhla se zpátky k domovu a kolem hlavy jí létala hlína a kameny.

Rozhovor s tatínkem

Když ten večer přišel tatínek z práce, vešel jako vždy do jejího pokojíčku. Hned poznal, že se něco stalo.

„Tati, co je to židák?“ zeptala se tiše Rebeka.

„To je nadávka, Rebeko. Tak nás označují lidé, kteří nás nemají rádi,“ odpověděl s povzdechem tatínek.

„Nás? To jako naši rodinu?“

„Ne, Rybičko. Nemají rádi nás, židy.“

„A já jsem taky žid? A co to znamená a proč nás nemají rádi? Vždyť jsem jim nic neudělala.“

Tatínek si znovu povzdechl: „To je hodn? otázek. Ano, jsi židovka. Znamená to, že pat?íš k lidu, který v??í v jediného Boha. V Hospodina. Před mnoha lety, to jsem ještě ani nebyl na sv?t?, nás babylonský král porazil, zni?il naše hlavní m?sto Jeruzalém a naše p?edky odvedl sem do Babylóna.“

Rebeka svraštila ?elo. „Ale proč nás nenávidí? Jenom proto, že jsme z jiné zem?? Nebo proto že v??íme v jiného boha? Vždy? tu žijeme spolu. Mluvíme stejným jazykem. A navíc jsme tu ani necht?li být.“

Tatínek si pot?etí povzdechl. „Já nevím, Rybí?ko. T?eba to jednou pochopíme. Nebo se to možná všechno jednou zm?ní.“

Zvláštní návšt?va

Ub?hlo hodn? dní. Rebeka už skoro zapomn?la na sv?j nep?íjemný zážitek i na rozhovor s tatínkem. Jenom si dob?e pamatovala, že nesmí sama ven z domu. Jednoho dne se vrátil tatínek dom?, ale nebyl sám. P?išel s ním n?jaký muž. Rebece se v?bec nelíbil. Byl celý zahalený do plášt?, jako by se skrýval. Z káp? vystupoval jenom jeho sn?dý obli?ej a hákovitý nos. Nejhorší byly ale jeho o?i. Jen krátce zachytila jeho pohled, ale m?la pocit, jako by vid?l dovnit? její hlavy na to, co si myslí. Celá se zachv?la.

Oba muži odešli do jídelny. Tatínek za sebou zav?el dve?e, což nikdy p?edtím neud?lal. O to víc Rebeku zajímalo, co si budou povídat. P?ikr?ila se u malého stolku v chodb?, aby dob?e slyšela.

Oba muži mluvili nahlas a vzrušen?, takže slyšela dob?e, ale moc tomu nerozum?la.

„Podívej, Izajáš, “ za?al tatínek. „Já vím, že to myslíš dob?e, ale tvoje myšlenky nám moc nepomáhají. My se musíme vrátit. Do Palestiny. Dobýt ji zp?t. Musíme sjednotit naše lidi. Vybudovat silné hnutí odporu. Zaúto?it na citlivá místa Babylonské ?íše. A taky musíme vybudovat podzemní hnutí v Palestin?. Tady budeme navždy cizinci, ohrožení na život?.“

Nastala chvíle ticha, pak promluvil Izajáš. „Podívej, Abnére. ?eho tím ale dosáhneš? I já se chci vrátit do Palestiny. Ale v??ím, že sem do Babylóna jsme se dostali za trest. Zapomn?li jsme na Boha, a proto jsme ztratili zemi, kterou nám dal. Naše budoucnost je v tom, že ho znovu budeme hledat, znovu se ho budeme ptát. Znovu se vydáme jeho cestou...“

„A ?emu to pom?že,“ sko?il hostovi do ?e?i tatínek. „Vyvede nás B?h z Babylóna jako tehdy z Egypta? Nebo snad p?im?je n?jakého krále, aby nás propustil? Ne, my musíme ud?lat Babyló?an?m ze života peklo. My musíme svou zemi vybojovat.“

„Ale Abnére, nenávist nikam nevede. Jenom plodí další nenávist. B?h za nás bude bojovat a vysvobodí nás.“

„A to p?esn? mám na mysli,“ vpadl do rozhovoru op?t vzrušen? tatínek. „Tyhle tvoje názory nám berou odvahu. Copak to n?kdo vid?l, aby n?jaký král vít?zil vírou a ne po?ádnou armádou?“

„Abnére!“ zvolal Izajáš. Jeho hlas zn?l tiše, ale naléhav?. „To je p?esn? ono. Kolik král? už p?išlo a zase odešlo. V kolik v?dc? jsme skládali svou nad?ji a byli jsme zklamáni. Ale já v??ím, že jednou p?ijde skute?ný král. Takový, kterého pomaže sám Hospodin. Hospodin?v Pomazaný, Mesiáš. A jeho vláda bude docela jiná. S ním p?ijde léto Hospodinovy p?ízn?.“

„Takové ?e?i si nech do synagogy,“ zavr?el tatínek.

„Tak dob?e, vysv?tlím ti to, abys tomu rozum?l. Když p?jdeš cestou násilí, nejsi o nic lepší než Babylo?ané. Nejsi o nic lepší než naši nep?átelé. A my jsme jen jeden z národ?, jakých je po sv?t? spousta. A ještě k tomu jsme malý a slabý národ. Ale pokud je s námi B?h a my s ním, m?žeme být jiní. Vzpomínáš si, jak jsi mi vypráv?l o nenávisti, kterou prožila tvá dcera. A chápu, že se chceš mstít. Ale co kdyby sv?t byl takový, kde by se malá Rebeka nemusela bát v žádné zemi?“

Když Rebeka uslyšela svoje jméno trhla sebou a vrazila hlavou do stolku. Oba muži otevřeli spěšně dveře a polekaně se rozhlíželi po chodbě, kdo je poslouchá. Vtom tatínek spatřil malou uplakanou Rebeku. Zvedl ji k sobě a utřel slzičky, které jí vhrkly do očí.

Možná, napadlo ho, když uviděl její tvář. Možná to jde. Věří v takového krále, kterého pošle Bůh. Možná to jde, aby takovému králi lidé uvěřili. Možná jim Hospodin odpustí a oni se budou moci vrátit do země, kterou zkrápí déšť.

Dovyprávíte příběh Izraelců, kteří se nakonec mohli vrátit do své země díky rozhodnutí perského krále Kýra.

Pomůcky: Papíry, na koláž. Fotografie s povzruvanými lidmi.

>Starší školní děti

Můžeme vyjít z vyprávění pro mladší školní děti, zejména je možné využít výše zmíněnou koláž i samostatně.

Další možnost – zkusit z Iz 61 vybrat ty, kterých si Hospodin všímá – zkroutěných, vzružených, zajatců, trosek.

Na papíry na nástěnce vypište slova jako vzteč, zajatec, troska apod. Děti mají za úkol namalovat k nim paprsky a ke každému z těchto paprsků dát nějakou vlastní asociaci – například, proč může mít zlou srdce, co způsobí, že uvrhne, co z něj udělá trosku nebo co může ztroskotat atd. Nechte děti, aby pomocí svých vlastních asociací daly tímto slovo kontext z vlastní zkušenosti.

Pemýšlejte a mluvte o tom, co nebo kdo pomáhá.

Hleďte s dětmi příběhy například ze Starého zákona, kdy se Hospodin ujímal lidí v podobné nouzi. Jak tomuto obrazu odpovídá Ježíš a jeho příběhy. Jakým je Mesiášem, „schválil“ by ho Izajáš?

Přesah

Zkuste pemýšlet o situaci lidí, kteří jsou v cizí zemi. Z jakých důvodů se tam dostali. Z čeho mohou mít strach. Z čeho mohou mít naopak strach „místní“. Pemýšlejte o například, jaké může vzniknout. Nesnažte se konflikty lakovat narůžovo, ale pokuste se mluvit o tom, co můžeme dělat my, co dělají jiní lidé pro zmírnění například.

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Panovník Hospodin dá vzklížit spravedlnosti a chvále předě všemi pronárody. (Iz 61,11)

Rituál

Zkuste se nadechovat a vydechovat. S každým výdechem jako byste Pánu Bohu odevzdávali svoji zkroutěnost, bolest, to, co vás svírá a s každým nádechem, jako byste přijímali Boží radost, sílu a odvahu.

Okénko do bohoslužeb

A? d?ti rozdají lidem v kostele papíry se dv?ma v?tami:

- D?kuji, že jsi byl se mnou, když...
- Prosím za tebe, protože...

Každý účastník bohoslužeb si zkusí p?i modlitební chvíli tyto v?ty sám pro sebe dokon?it.

Modlitba

Pane Bože, náš skutečný domov je u tebe. D?kujeme ti, že nám to brání, abychom byli na tomto sv?t? zcela závislí. D?kujeme ti, že nám to dává nad?ji, která nás drží, když už v tomto sv?t? žádnou nevidíme.

Odkaz na píse?

[Svítá nověj den \(SV316\)](#)

[Kristus je má síla \(EZ648\)](#)

[Neskládejte v mocných nad?ji \(EZ632\)](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[P?edškolní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál p?ece nejdeme sami II \(Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Izajáš 61](#)